

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2004-02-25

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Magnusson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Nina Pripp.

Enligt en lagrådsremiss den 19 februari 2004 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (1989:529),
2. lag om ändring i lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Gunilla Bergerén.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen

I 4 kap. 10 kap. första stycket utlänningslagen finns vissa bestämmelser om vad domstolarna har att beakta när de överväger om en utlänning skall utvisas på grund av brott. Det sägs att domstolarna skall ta hänsyn till utlänningens anknytning till det svenska samhället och att utlänningens levnadsomständigheter och familjeförhållanden samt hur länge utlänningen har vistats i Sverige särskilt skall beaktas.

I lagrådsremissen föreslås att det angivna lagrummet skall byggas ut med en uttrycklig bestämmelse om att domstolarna, i fall då utlä-

ningen har barn i Sverige, särskilt skall beakta barnets behov av kontakt med utlänningen samt hur denna kontakt skulle påverkas av att utlänningen utvisas. Syftet med förslaget är att den allmänna principen om hänsyn till barns bästa, som har kommit till uttryck i 1 § andra stycket utlänningslagen, skall få ett ökat genomslag och att dom-stolarna i samband med bedömningen av utlänningens anknytning till det svenska samhället i högre utsträckning än nu skall skaffa in ett brett beslutsunderlag.

Lagrådet har stor förståelse för syftet med den föreslagna lagändringen. Det finns samtidigt skäl att fråga sig om inte syftet kan uppnås utan denna ändring. Synpunkter av det slaget har förts fram under remissbehandlingen av den departementspromemoria som ligger till grund för lagförslaget.

Det torde inte råda någon tvekan om att, när det i 4 kap. 10 § första stycket sägs att utlänningens familjeförhållanden särskilt skall beaktas, stor vikt skall läggas vid relationen mellan utlänningen och hans eller hennes barn. Det får därvid anses åligga domstolarna att beakta konsekvenserna av en utvisning för samtliga barn till en utlänning, såväl inom som utom landet. En annan sak är att, som påpekas i remissprotokollet, det ofta råder brist på upplysningar om förekomsten av barn till en utvisningshotad person och hur barnen kommer att påverkas av en utvisning. Det finns därför skäl att se till att domstolarna får en fylligare utredning än hittills om utlänningens familjeförhållanden, däri inbegripet situationen för hans eller hennes barn. Detta torde emellertid kunna åstadkommas utan att någon ändring görs i 4 kap.10 § utlänningslagen.

Trots vad som nu har sagts vill Lagrådet inte motsätta sig att det angivna lagrummet byggs ut med en särskild regel som inskräper vikten av att barns intressen skall beaktas. Att man i bestämmelsen lyfter

fram frågan om barnets behov av kontakt med utlänningen föranleder inte någon invändning. En viktig faktor när man skall bedöma detta behov och följderna av en utvisning måste emellertid vara hur kontakten mellan barnet och utlänningen har fungerat i tiden före domstolsavgörandet. Detta bör enligt Lagrådets mening komma till uttryck i lagtexten. Även i övrigt bör lagtexten justeras något.

Lagrådet föreslår sålunda att den föreslagna punkten 2 i 4 kap. 10 § första stycket får följande lydelse:

2. om utlänningen har barn i Sverige och, om så är fallet, barnets behov av kontakt med utlänningen, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas av att utlänningen utvisas.

Förslaget till lag om ändring i lagen om särskild personutredning i brottmål, m.m.

I lagrådsremissen föreslås att 6 § i den rubricerade lagen skall förse med ett nytt andra stycke som ålägger socialnämnden att, i de fall en utvisning på grund av brott kan vara aktuell, på begäran av bl.a. rätten lämna upplysningar om utlänningens barn i Sverige. Lagrådet föreslår att, i linje med vad som har förordats beträffande 4 kap.10 § första stycket utlänningslagen, det nu diskuterade lagrummet utformas på följande sätt:

Om det kan bli fråga om utvisning av en utlänning på grund av brott, skall socialnämnden på begäran av rätten, åklagaren eller den lokala kriminalvårdsmyndigheten lämna upplysningar om huruvida utlänningen har barn i Sverige och, om så är fallet, om barnets behov av kontakt med utlänningen, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas av att utlänningen utvisas.

Utan att det sägs uttryckligen får det anses åligga rätten att utnyttja den nu diskuterade möjligheten att erhålla upplysningar från social-

nämnden, om det behövs för att rätten skall kunna göra den bedömning som föreskrivs i 4 kap. 10 § utlänningslagen.